

การประเมินผลการนำนโยบายให้วัคซีนป้องกันโรคคอตีบในประชากรอายุ 20 -50 ปี
 สู่การปฏิบัติในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 : กรณีศึกษาโครงการรณรงค์ให้วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ
 เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน พ.ศ.2558

Evaluation of the diphtheria vaccination campaign among people aged 20-50 years
 in the Health Region 4 on the occasion of Her Royal Highness (HRH)
 Princess Maha Chakri Sirindhorn's 5th Birthday Cycle on 2nd April, 2015:
 moving from policy to practice.

วรารณ อังพานิชย์*	วท.ม.	Varaporn Aengpanich M.Sc
นลินี สุวรรณพานิช*	พย.บ.	Nalinee Suwanpanich B.Sc.
วุฒิสักดิ์ รักษ์เดช*	วท.ม.	Wuttisak Rakdach M.Sc
*สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดสระบุรี		*Office of Disease Prevention and Control, region 4 Saraburi

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินกระบวนการและผลสำเร็จของการนำนโยบายการให้วัคซีนป้องกันโรคคอตีบในประชากร อายุ 20 -50 ปี สู่การปฏิบัติ ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 ปี พ.ศ.2558 ตามแนวคิดการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ รูปแบบการศึกษาเป็นเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการรณรงค์ฯ ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดอ่างทอง จำนวน 81 คน และ 2) กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 500 คน เก็บข้อมูลครั้งเดียว ตั้งแต่ เดือน มิถุนายน ถึงเดือน กรกฎาคม พ.ศ.2558 ด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา **ด้านผลการประเมินกระบวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ** พบว่า 1)วัตถุประสงค์ของนโยบายมีความชัดเจนเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อโรคคอตีบในชุมชน(Herd Immunity)ในกลุ่มประชากรที่มีอายุ ระหว่าง 20 ถึง 50 ปี หรือเกิดก่อนมีแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคหรือได้รับไม่ครบถ้วน โดยมีเป้าหมายความสำเร็จ คือ ความครอบคลุมของการรับบริการวัคซีนครั้งนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 2) นโยบายทางการเมือง รัฐบาลให้การสนับสนุนนโยบายจากการอนุมัติโครงการและงบประมาณ 3) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีกระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติงานและ มีกรมควบคุมโรค เป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายสู่ระดับจังหวัด อำเภอและตำบล แต่พบปัญหาด้านความล่าช้าของการประกาศนโยบายสู่การปฏิบัติ มีความกระชั้นชิด กับกำหนดการรณรงค์ 4) กระบวนการติดต่อสื่อสาร มีความชัดเจนของการถ่ายทอดนโยบายอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ร้อยละ 85.2

5) ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการสนับสนุนนโยบาย ยังไม่เพียงพอ ในเรื่องจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานงบประมาณ และสื่อประชาสัมพันธ์ 6) การติดตามผลการปฏิบัติงานในสถานบริการ พบว่า ผลการให้บริการวัคซีนป้องกันโรคคอตีบยังต่ำกว่าเป้าหมาย ร้อยละ 69.1 และมีรูปแบบการให้บริการทั้งเชิงรุกและเชิงรับเพียงร้อยละ 24.8 **ด้านผลสำเร็จของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ** พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างได้รับวัคซีนป้องกันโรคคอตีบต่ำกว่าเป้าหมาย ร้อยละ 65.6 และ พบอาการปวด บวม แดง บริเวณที่ฉีด หลังจากการฉีดวัคซีน ร้อยละ 66.1 นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเพียงร้อยละ 68.0 ตอบถูกต้องว่าประชาชนสามารถป้องกันการติดโรคคอตีบจากแรงงานต่างด้าวได้ หากไม่ได้รับวัคซีน อย่างไรก็ตามประชาชนมีความพึงพอใจต่อนโยบายนี้ ร้อยละ 99.2

สรุปผลการประเมิน ผลจากการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่มีความสำเร็จ ได้แก่ ความชัดเจนในวัตถุประสงค์ของนโยบาย สภาพทางการเมือง กระบวนการติดต่อสื่อสารนโยบาย สำหรับนโยบายที่ยังไม่สำเร็จ ได้แก่ ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการสนับสนุนนโยบาย การติดตามผลการปฏิบัติงาน และ ผลสำเร็จของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1) การกำหนดนโยบายควรมีระยะเวลาในการสื่อสารถึงระดับผู้นำนโยบายไปปฏิบัติล่วงหน้ามากพอสมควร เพื่อให้มีเวลาเพียงพอในการวางแผน การเตรียมการ และการจัดหาทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน 2) ลักษณะของการกำหนดนโยบายที่เป็นลักษณะการรณรงค์ ควรเน้นการสื่อสารมุกกว้างเพื่อให้เกิดกระแสผลักดันนโยบายสู่การปฏิบัติทั้งผู้ปฏิบัติงานและกลุ่มเป้าหมาย 3) ระยะเวลาการรณรงค์ควรมีระยะเวลานานและชัดเจน **ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ** 1) สถานบริการในพื้นที่ควรมีการสำรวจข้อมูลวิถีชีวิตปฏิบัติของประชาชนในชุมชนเพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน ภายในช่วงเวลาที่จำกัด 2) ควรมีการประสานเจ้าของสถานประกอบการในพื้นที่เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นวัยทำงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการรณรงค์อาจเสนอในรูปแบบสวัสดิการแก่เจ้าหน้าที่ในสถานประกอบการ 3) เพิ่มความถี่ในการติดตามกำกับงานเพื่อให้เกิดแรงผลักดันในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายและ 4) เน้นคุณภาพการให้บริการเพื่อให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัย เช่น เทคนิคการฉีดวัคซีน รวมถึงการสื่อสารความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของวัคซีน ตลอดจนอาการที่อาจพบได้ภายหลังการได้รับวัคซีน เป็นต้น

Abstract

The purpose of this study was to evaluate the process and success in translation of policy on the 2015 diphtheria vaccination campaign among people aged 20-50 years in the Health Region 4 into practice. We conducted a descriptive study using the analysis framework for public policy. Two groups of population were selected -1) 81 responsible campaign staffs at provincial, district and sub-district level from 5 provinces, namely Saraburi, Lopburi, Singburi, Nakornnayok and Angthong 2) 500 villagers in the same areas as above. One time data collection using questionnaire, interview, and data review was done during June and July 2015. Data was analyzed using percentage and mean.

In process evaluation, the study demonstrated as followed. 1) The policy objective was clear. It was to increase the immunity level against diphtheria in the community among people aged 20-50 years (who were born before the starting of the National Immunization Program). The target coverage was set at 85 %. 2) For political support, the campaign was endorsed and funded by the government. 3) The implementing units were clearly identified. The campaign was responsible by the Ministry of Public Health. The Department of Disease Control was the main coordinating unit, responsible for moving the policy into practice at the province, district and sub-district levels. However, the campaign announcement was too close to the campaign periods, as a result, preparation time was too limited for the service units. 4) For policy communication, 85.2% of our samples perceived it as in the average to good level. 5) For logistic and resource support, manpower and resources such as budget, public communication material etc. were inadequate. 6) For service process, only 24.8% performed outreach activities. As a result, the reported vaccine coverage was 69.1% not reached the 85 % target. In outcome evaluation (success), among the sampled villagers, 65.6% received vaccination. The coverage was below the 85% target. 66.1% reported pain, swelling, redness at the site of injection. Only 68.0% understood that "without vaccination, one could contract diphtheria from foreign workers" Nonetheless, 99.2% said they were satisfied with this campaign.

In conclusion, the good performing components found in this policy translation were clear objective, political support, and policy communication. The components that needed improvement included: process of work among implementing units, logistic and resource supports, and service process. The campaign fails to reach its vaccine coverage target.

We recommended the following improvement on policy issues. 1) Allocate enough time for preparation, so each implementing units had time for planning and resources allocation. 2) Increase mass media activities. It can raise awareness on nation-wide campaign activities both among staffs and villagers. 3) Campaign time should be short .We recommended the following improvement on practical issues. 1) In service planning, take into account the villager's daily schedule. 2) Seek cooperation with the workplace managers, since the target group is working age people. 3) Increase monitoring activities to sustain campaign awareness at high level. 4) To increase and sustain confidence of villagers, improve quality of service e.g. Injection techniques and informed villagers of the usefulness of vaccine as well as the possible adverse reactions